

Напісанаму — верыць?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
— Калі кожная рыбка ляжыць асобна, значыць, умовы захоўвання вытрыманыя, — расказвае Ігар Сцяпанавіч. — А вось гэтая каліка балтыйская — дрэнная. Тут уся рыба ўцяляе сабой адну сучэльную масу. Гэта значыць, што яна размарожвалася, а потым зноў замарожвалася, прычым неаднаразова.

І наступная упакоўка з рыбай выклікае ў нашага эксперта сумневы.
— Тут верхнія рыбіны ўжо пакрыліся лёдам, а яго быць не павінна. Лёд утвараецца, калі халадзільнік неаднаразова адчыняецца і зачыняецца або калі парушаныя правілы захоўвання, — тлумачыць ён.

— Але ж некаторую рыбу прадаюць у ледзяной глазуры, — сумняваюся я.

— Гэта не той выпадак, тады так і пішучь: глазураваная рыба, г.зн. замарожаная ў тонкай скарынцы вады. Вось як гэты кальмар, напрыклад, — тлумачыць эксперт.

Дарэчы, паводле яго слоў, у Расіі хочуць дамагчыся, каб вага ледзяной глазуры не перавышала 5% ад вагі рыбы. У нас жа яна можа складаць і 10, і 15%.

«Вось гэтая каліка балтыйская — дрэнная. Тут уся рыба ўцяляе сабой адну сучэльную масу. Гэта значыць, што яна размарожвалася, а потым зноў замарожвалася, прычым неаднаразова».

— Вытворцы вельмі хітра зрабілі: яны пішучь на упакоўцы вагу рыбы і глазуры і вагу чыстай рыбы. Але мы ж усё роўна плацім за агульную вагу. Так, рэгламент распрацаваны, але яшчэ не зацверджаны, — са шкадаваннем кажа Ігар Каўбаса.

Падыходзім да кулінарнага аддзела, да прылаўка з гатовай мясной прадукцыяй.

— Вось гэты шашлык ужо паспеў заветрыцца, — кажа Ігар Сцяпанавіч. — Ён відавочна нясвежы. Глядзім дату выбару: сённяшняга, 8 гадзін раніцы.

— Я сабе такі шашлык не купіў бы, — кажа эксперт. — Выгляд у яго не вельмі, і ў мяне ёсць пэўныя сумневы наконт яго свежасці. Ну не мог ён за тры гадзіны так засохнуць!

...У вітрыне, дзе ляжыць прыгатаваная рыба, звяртаем увагу на скумбрыю, запечаную ў маянэзе, бакі якой пачымнелі. Між тым, калі меркаваць па інфармацыі, размешчанай на цэнімку, выраблена яна таксама сёння, у 7 гадзін раніцы. Дзіўна... Магчыма, у больш свежую прадукцыю была даддзена ўчарашняя? Тая ж гісторыя паўтараецца і ў галубчыках, большасць з якіх выглядае цалкам аплетытна. Але вось ззаду ляжыць галубец з засохлым лісцем капусты, і злева таксама... Ізноў падобна на тое, што свежы прадукт змешаны з заляжалым.

— Як правярыць у кулінарным аддзеле, ці свежы прадукт, калі з тэрмінамі захоўвання быццам бы ўсё добра, але ў вас ёсць сумненні? — задаю я пытанне эксперту.

— Можна паспрабіць дакументацыю, так званыя заборны ліст, па якім яны атрымліваюць са свайго цоха тавары на рэалізацыю. Ён уцяляе сабой аркуш паперы, на якім напісана, што аддзел замовіў, напрыклад, 5 кг галубцоў. І ў гэтым лісце будзе напісана, што гэтыя 5 кг зробленыя, умоўна кажучы, у 11 гадзін. Але калі вы бачыце, што на вітрыне ляжыць значна больш за 5 кг, то, зразумела, што тут ёсць частка нясвежай, не прададзенай раней прадукцыі...

ДАРЭЧЫ
У Еўрасаюзе прадукты, тэрмін прыдатнасці якіх падыходзіць да канца, за тыдзень—два адзначаюцца чырвонымі цэннікмі і прадаюцца па зніжках цэнах. У нас таксама стала з'яўляцца такая практыка, але, на жаль, гэта пакуль яшчэ толькі асобныя ініцыятывы.

Паўкілаграма лёду ў нагрузку — па цане філе хека

Далей наш шлях ляжыць у адну з крам сеткі «Рублёўскі». І зноў пачынаем з рыбнага аддзела, дзе нас чакае сапраўды сюрпрыз. Глядзім упакоўку з філе хека глазураванага. На этыкетцы ўказаныя агульная вага — 1094 г і вага без уліку глазуры — 590 г. Атрымліваюцца, практычна палову вагі складае лёд. Ну і ну! Звяртаем увагу на кошт рыбы і пераконваемся, што нам прапаноўваюць аплациць тавар вагой 1094 г: цана за 1 кг складае 8,83 рубля, кошт — 9,1 рубля. Гэта значыць, пакупніку прадаюць паўкілаграма лёду ў нагрузку па цане філе хека!

А вось упакоўка з рыбай з вялікай колькасцю снегу і лёду, прычым рыба не пазначана як глазураваная. Значыць, таксама няправільна захоўвалася. Прычым некалькі цэннічкаў напелены адзін на другі. Спрабуй адклеіць самы верхні. Ён пералеплены зусім нядаўна, тыдзень таму. Яй аказалася, па прычыне падараджання рыбы. Тэрмін прыдатнасці добры: дата ўзважвання зусім нядаўняя, на этыкетцы значыцца мінулы тыдзень.
— Гэта дата, калі крама атрымала рыбу. На самай справе, глядзіце, выраблена яна была яшчэ ў мінулым годзе, — эксперт звяртае маю увагу на тэрмін выбару, пастаўлены не крамай, а вытворца. — Але ў цэлым тэрміны захоўвання яшчэ не выйшлі, хоць, вядома, купляць такую рыбу не вартэ 3-за яе няправільнага захоўвання.

У мясным аддзеле Ігар Сцяпанавіч паказвае:
— Глядзіце, тут была паршана фабрычная упакоўка, і ў краме тавар загарнулі ў сваю плёнку. Але рабіць гэтага крама не мае права, пры пашкоджанні упакоўкі вытворца здымае з сябе адказнасць за тавар. Да таго ж, звычайна пры гэтым памяншаецца вага тавару з-за ўсушкі, і мы з вамі плацім за паветра.

Наступная наша знаходка — «Замарожанае сэрца ялавічае» ў паламаным латку з парванай упакоўкай, усё затвертае — пацвярджае словы эксперта. Мяркуючы па этыкетцы, вага прадукту складае 850 г.

— Магу смела сцвярджаць, што тут не будзе такой вагі, — кажа Ігар Сцяпанавіч.

Знаходзім шалі... Так і ёсць — на іх значыцца ўсяго 820 г, на 30 г менш, чым заяўлена.

Між тым я задаю эксперту пытанне, якое зараз з прычыны вялікай колькасці свежай агародніны неактуальнае, але набудзе актуальнасць ужо праз пару месяцаў:

— Як даведацца, што замарожаная гародніна размарожалася?

— Калі ва ўпакоўцы можна намацаць асобныя кавалкі морквы ці бульбы, або, напрыклад, брусельскую капусту, то яны захоўваліся правільна. А вось тут, паглядзіце, — ён працягвае упакоўку сумесі з агародніны, якая ўцяляе сабой сучэльную «цэгл».

— Гэта дрэнны прадукт, ён неаднаразова размарожваўся, усе вітаміны і мікразлементы ўжо страчаныя. Але такая сумесь, хоць карысць сваю ўжо страціла, па меншай меры, з'яўляецца бяспечнай. А вось калі так захоўваліся якія-небудзь мясныя падушачкі або пельмені, то, пакаштаваўшы іх, можна і атруціцца, бо пельмені наогул не падлягаюць паўторнай замарозцы.

ПАРАДЫ ПАКУПНІКАМ

Абавязкова чытайце, што напісана на этыкетцы, але пры гэтым яшчэ звяртайце ўвагу і на сам прадукт. Таму што ёсць усяякі абычодныя маневры: напрыклад, вытворца прапіндуе дату выбару тавару не тады, калі ён выпушчаны, а калі яго адгружаюць у краму.

Яшчэ адзін такі манеўр: тэрмін прыдатнасці нарэзаныя і расфасаваныя харчовыя прадуктаў устанавлівае ўпакоўшчык, і ён можа маніпуляваць тэрмінамі на сваю карысць. Калі тэрмін прыдатнасці заканчана, прадукты могуць проста пераўпакаваць і наліпіць этыкетку з новым тэрмінам прыдатнасці. У супермаркетах многія прадукты ляжаць у фірмовай упакоўцы крамы, на кожнай пазначаны тэрмін прыдатнасці і паказана дата ўпакоўкі, г.зн. дзень, калі прадукт спакавалі, а калі ён быў выраблены — невядома. Менавіта ў крамную упакоўку часцей за ўсё кладуць пратэрмінаваныя прадукты, таму пры магчымасці аддавайце перавагу прадуктам ва ўпакоўцы вытворцы.

Я інспектую суседні халадзільны адсек з пельменямі. Сярод добрых прадуктаў рука тут жа намацавае упакоўку, змесціва якой уцяляе сабой сучэльную масу. Суседні пачак міні-падушчак аказваецца чамусьці мяккім, а мясное начынне месцамі прасвечвае скрозь цеста.

— Дрэнная прыкмета, колер цеста павінен быць аднатонным. Зноў жа, хоць па тэрмінах прыдатнасці прычапіцца няма да чаго, ужываць такі прадукт я не рэкамендую, — кажа мой сусамроўца.

І халадзільнікі ламаюцца, і пакупнікі ўпакоўку рвуць...

У кабінет да загадчыцы крамы мы накіроўваемся з амаль поўным кошыкам, у якім некалькі ўпаковок замарожанай рыбы, латкі з субпрадуктамі з парванай заводскай упакоўкай, пельмені, мясныя падушчкі, жаюкульныя агуркі... Упакоўку з фасаванай морквай, дзе сярод добрых караняплодаў ялагла морква з цвіллю, мы браць з сабой не сталі, але размову пачалі менавіта з яе.

— Не хочаце перабраць моркву: з 10 штук адна была з цвіллю. Проблема ў тым, што тавар запакаваны ў сетку. Атрымліваюцца, вы навязваеце пакупніку дрэнны тавар, які ён не можа выкінуць, — кажа спецыяліст таварыства спажыўцоў.

— Гэта ўпакоўка вытворцы, — апраўдваецца загадчыца.

— У такім выпадку павінна быць прыёмка тавару не толькі па колькасці, але і па якасці, — па-рыруе эксперт.

З усімі прад'яўленымі намі прэтэнзіямі да якасці прадуктаў загадчыца крамы згодная, але апраўдваецца, то тым, што халадзільныя камеры часта ламаюцца, то тым, што пакупнікі, маўляў, любяць пакалупацца ў тавары, у якімую чаго ўпакоўка дзярэцца...

Але, аказваецца, правіламі продажу тавараў, зацверджанымі ў 2014 годзе (Пастанова Савета Міністраў РБ ад 22 ліпеня 2014 года №703 «Аб зацвярджэнні правілаў продажу асобных відаў тавараў і ажыццяўлення грамадскага харчавання і папалання аб парадку распаўсюду і зацвярджэння асартыментнага пераліку тавараў, асартыментнага пераліку прадукцыі грамадскага харчавання»), падобныя сітуацыі прадугледжаны.

— Пакупнікі дрэнныя? Калі вы бачыце, што ўпакоўка не вытрымлівае тэрміну рэалізацыі тавару, вы павінны паведамляць вытворцу, — надавае Ігар Сцяпанавіч.

Вядома, ва ўсім інавацый чалавечы фактар, згаджаецца з намі загадчыца магазіна. І дадае:

— Мы заўсёды просім прабачэння і вяртаем пакупніку грошы ў такіх выпадках. Ды і самі сучасныя з гэтым у іншых крамах, бо мы такія ж пакупнікі, як і вы.

— А мне незразумела: дык чаму мы такое дапускаем? Бо самі ж ад гэтага і пакутваем. Але, у любым выпадку, пытанне гэта рытарычнае. Нам жа, пакупнікам, застаецца толькі ўзбройвацца ведамі і быць пільнымі, каб не прынесьці дадому непрыгодныя прадукты.

Святлана БУСЬКО. busko@zviazda.by

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Першай, з кім мы разгаварыліся, была Марыя Сцяпанайна Бартасевіч. У далейкім 1954 годзе маладой настаўніцай па накіраванні Шарашоўскага райаддзела адкацыі яна дабралася на папутках у Белы Лясок. Тады думала: на тры гады, адпрацаваць размеркаванне. Аказалася — на ўсё жыццё.

Марыя Сцяпанайна падрабязна расказвае пра настаўніцкае, што працавалі побач, пра гаспадыню, у якой яна кватаравала, пра амаль дэтэктыўную гісторыю свайго замужжа. У яе, маладую навучнку педагагічнага вучылішча, закахаўся масквіч, што служыў у арміі ў Пружанях. Зваў пасля службы з сабой у Маскву, прыязджаў у вёску ў рэдкія звалненні, дасылаў лісты. Але вясковы зух Сяргей вырашыў адбіць вучыцельку ў чужака. І быў вельмі настойлівы, стварыў групу падтрымкі з дзяўчат-каляжак Марыі. Аднойчы нібы жартам завёў яе ў сельсавет, дзе ўсё было падрыхтавана, і гэтак жа нібы жартам яны і распісаліся. Але пражылі ў згодзе і ладзе 52 гады. Пабу-давалі дом, вырасілі дзяцей. Зараз, калі бабуля Марыя засталася адна, яе падтрымліваюць дачкі, унукі. Наведваюць кожныя выхадныя, прывозяць прадукты і лекі. Але пераехаць да дзяцей назусім Марыя Бартасевіч пакуль не адважваецца.

— Надта ж цяжка ў маім узросце карэнным чынам мяняць жыццё, прывыкла ў сваёй вёсцы, — разважае жанчына. — І вёсцы мне шкада: усё менш жыхароў тут застаецца. А яшчэ бяда спасцігла людзей — многія сталі захапляцца выпіўкай. Не так далёка ад мяне жывуць жанчыны, адной 49 гадоў, другой 47. І прыгожыя, і недурныя, сама працаваць, дбаць пра даробарт сем'яў, а яны за гэрэлка ўпадаюць. Колыць з імі гаварыла, выхоўвала, пераконвала — марна. Вось гэта навала нашага часу, бо ў вёсцы такога раней не было...

А прыезджых, хто куліў апошнім часам дамы ў Белым Ляску, пенсіянерка не ўспомніла. Праўда, нядаўна на вёску патрапіў швейцарац, згадала Марыя Сцяпанайна. Жанчыны яе веку сядзелі на лаўцы, калі да іх падыйшоў незнаёмы мужчына, на ламанай рускай мове стаў распытваць пра лес, ягады, грыбы. Разгаварыліся, высветлілі, што тут пражываюць сваёй яго беларусыя жонкі. Яны якарэ і купілі лешчына ў суседняй вёсцы, запрасілі іх з жонкай пагасціць.

— А мае пільныя суседкі адразу зашпаталіся: можа, шпіён які? — смяецца Марыя Сцяпанайна. — Але ж мы падрабозна высветлілі, у якой вёсцы хто з яго сваёй жыве, прыйшлі да высновы, што гэты швейцарскі гошч — турыст.

Турыстаў праз Белы Лясок праязджае нямаля. Пастаянных жыхароў, паводле ўліку сельскага Савета, значыцца 94.

Новая фармацыя жыхароў

У лясной малюўнай вёсцы Акольнік засталася 12 пастаянных жыхароў. Акольнік шмат у якіх асаблівых, тут ураджае размах гаспадароў, былі і цяперашнія. Людзі будаваліся не адзін побач з адным, а на адлегласці. У кожнага сядзіба з вялікім дваром, такім жа садам, што і свецчыла пра замжонасць. Вёска адпавядае пачуццям, яе прасторам, маштабам. Такія ж людзі ў ёй жылі — напрыклад, Аляксандр Жэдзэ. Ёе вобразна сказаў сын, бацька пажыў у дзевяці дзяржавах, не выходзячы з хаты.

МАБЫЛЬНЫ РАТАЙНІК ЗАЎЖДЫ ПОБАЧ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
На ўсіх старонках праграмы даступная кнопка хуткага выкліку па нумары 112. Акрамя таго, мы дадалі яшчэ некалькі функцый. Можна наладзіць выклікі так, каб SMS-паведамленні адначасова адсыліліся на два абароны раней нумары. Акрамя таго, і сама кнопку можна пераналадзіць на любы нумар. Гэта прадугледжана спецыяльна для людзей з абмежаванымі магчымасцямі, якія могуць выкарыстоўваць гэтую функцыю для кантактавання з блізкімі і роднымі.

На жаль, устанавіць праграму «Дапамога побач» зараз могуць не ўсе.

— Спецыфіка розных аперацыйных сістэм у тым, што пад кожную з іх даводзіцца пісаць праграмы код з нуля, — зазначае Віталь Навіцкі. — А гэта вымагае вельмі шмат выдаткаў. Таму перш чым пачынаць распаўсюдку, мы вывучылі статыстыку наведванняў нашага сайта, прааналізаваліся часта спецыялісты. Высветлілася, што большасць смартфонаў у Беларусі працуе на аперацыйнай сістэме Android. Праўда, і на вельмі старых апаратах праграма наўрад ці запустыцца — ёй патрэбна сістэма ад версіі 4.0 і вышэй. Ужо задумваемся пра тое, каб нашай праграмай маглі карыстацца і ўладальнікі айфонаў. Усё-такі працэнт карыстальнікаў iOS, асабліва сярод моладзі, ігнараваць было б няправільна. Што да сістэмы Windows Phone, то тут перспектывы «Дапамогі побач» пакуль няясныя. З аднаго боку, карыстальнікі гэтай аперацыйнай сістэмы засмучаюцца, калі дазваджаюць пра немагчымасць устаноўкі нашай праграмы. З другога боку, іх у нашай краіне вельмі мала. Але ў той жа час хацелася б ахапіць яе мага большы працэнт людзей...

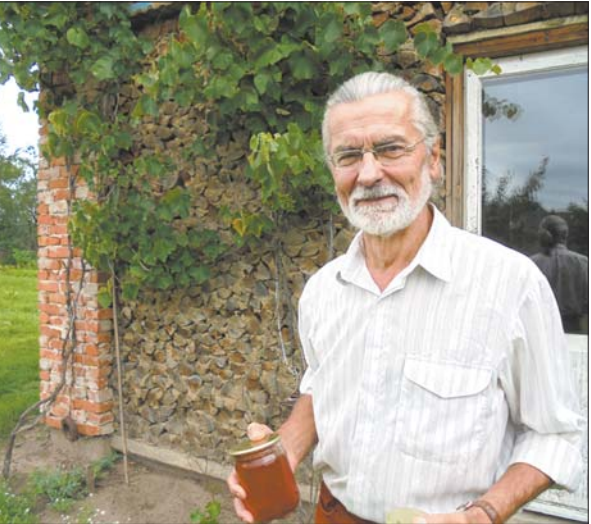
САКРЭТНЫ РАЗДЗЕЛ ПРАГРАМЫ

— Разам з Беларускай Таварыствам Чырвонага Крыжа мы хочам дапрацаваць раздзел «Што рабіць?» — адзначае Віталь Навіцкі. — Напрыклад, у ім зараз няма правіл аказання першай дапамогі. Чырвоны Крыж прапавуе адмысловае дапавяданне аб пасляховасці аказання дапамогі неспрачыванымі людзьмі. І выявіліся вельмі цікавыя лічбы. Калі вы

З АКОЛЬНІКА Ў ЯСЕНЬ ПРАЗ БЕЛЫ ЛЯСОК

І стаў пералічваць: нарадзіўся ў Расійскай імперыі, потым нямецкая акупацыя, Польшча, Саветы, зноў акупацыя, потым пасляваеннае перакройванне межаў і гэтак далей. Памёр жыхар Акольнікі ва ўзросце 98 гадоў у незалежнай Беларусі.

А сын Валерыі Аляксандравіч пасля выхаду на пенсію пакінуў Мінск і пераехаў у бацькоўскую хату. Гэта ўжо новая фармацыя жыхароў вёскі — спадчынінкаў моцных духам пушчанцаў. Ну хоць бы той жа Аляксандр Жэдзэ: ён не толькі адчуў на сябе розніцу ўладаў, ён моцна нацярапеўся. Пры Польшчы яго, камсамольца-падпольшчыка, расстрэльвалі, цудам застаўся жывы. А 3 вайны прыйшоў у 1945-м кавалерам ордэна Славы. А ў 48-м, толькі паставіў свой дом, атрымаў 25 гадоў лагераў разам з трыма аднавяскоўцамі па абсурдным даносе. Пасля 53-га года справы пераглядалі, у 55-м адпусцілі і жыхароў Акольнікі.

Валерыі і яго жонка Валянціна былі ў ліку першых выпускнікоў Брэсцкага інжынерна-будаўнічага інстытута. Пра размеркаванні выбралі «блізкую» Малдавію, аднакурснікі паехалі нават у Самарканд. Паводле слоў Валянціны Сяргееўны, там добра жылося і добра працавалася, але вядомыя падзеі на рубяжы стагоддзяў прымусілі сям'ю пакінуць звыклае месца. Прадалі дзве добрыя кватэры і ўсю астатнюю маёмасць, за гэта ледзьве купілі невялікую кватэру ў Мінску.

У сталіцы таксама знайшлі работу. Праўда, з сям'ёй сына стала цеснавата ў адной кватэры. А тут бацька Валерыя Аляксандравіч у вёсцы расхварэўся, яму быў патрэбны догляд, і сын перабраўся ў Акольнік. Потым зарэгістраваўся тут і не захацеў ехаць назад у сталіцу. Так і жывуць на два дамы: Валерыі Аляксандравіч большую частку года ў вёсцы, Валянціна Сяргееўна — наездзімі, пераважна летам.

— Ну не мае гэта, — тлумачыць карэнная гараджанка. —Выпадзе снег зімой — і вакол дома ніводнага следу, няма людзей, няма ніякага руху. Выйдзеш з дому — няма з кім гаварыць.

— Пра след ты ўжо занатад, — не згаджаецца муж. — Пяць разоў на тыдзень перыяздае пошта, дае разы на тыдзень — аўтакрам. Ёсць тэлефон, хуткасны інтэрнэт для сувязі з усім светам. А сляды суседкі бабы Анюты — зусім побач.

Вельмі тыповая гісторыя суседкі Жэдзэў. Дзеці нарэцце ўгаварылі старую пераехаць у горад. Прыехалі машынай, сабралі рэчы, яна развіталася з суседзьмі, паехала. Усё, што змала, — гэта два дні выседзець на павярсе, і запатрабавала адвезці дадому. І зноў штодзённым клопатам Валерыя Жэдзэ стала правядаць суседку.

А работы ў законнага жыхара вёскі Акольнік хапае. Валерыі Аляксандравіч разводзіць пчол, мае свой мёд. Расце шмат вінаграду, — каб не прападалі ягады, робіць віно, кажа, вось толькі няма каму піць. Даглядае агарод. У двары маю ўвагу прыцягнў незвычайны, даволі прасторны, двухпавярховы будынак. Яго гаспадар узвёў з... колыхатых дрў. Ніколі не бачыла дрў у якасці будаўнічага матэрыялу. Ён заўсімхаўся, сказаў, што адразу задумаў наваес для машыны. Потым прыйшло ў галаву зрабіць лёгкія сцены. Вось і выкарыстаў дрвы, якія папярэдне замацоўваюцца растворам. Такім чынам атрымаўся крэатыўны гараж з лазняй, прасторным падсобным памяшканнем, а на другім павярсе размясцілася майстэрня.

У Акольніку засталася 12 пастаянных жыхароў. Валерыі Жэдзэ лічыць, што пушчанскія вёскі згаснуць. Галоў-

праграмы магчымасць выбару рэгіёнаў. А вось апавяшчэнні пра сітуацыі чырвонага ўзроўню небяспекі нельга будзе адключыць па-ранейшаму.

За тры месяцы працы праграмы ўжо з'явілася цікавая статыстыка.

— Практычна палова нашых карыстальнікаў жыве ў Мінску і прыстальным раёне, — працягвае Віталь Навіцкі. — У топ-10 гарадоў з найбольшай колькасцю скампаваных уваходзяць усе абласныя цэнтры і такія буынныя гарады, як Барысав, Барыўск і Салігорск. 60 працэнтаў карыстальнікаў — маладзёжныя за 35 гадоў. Пры гэтым адметна, што кожны трыццаты смартфон, на якім устаноўлена праграма, належыць чалавеку, старэйшаму за 65 гадоў. Рэзкі рост папулярнасці нашай праграмы прыйшоўся на 11—18 ліпеня — час, калі магчымыя штормы базілізана шкуматалі Мінск, Дзяржынск і Шаркаўшчыну.

ЯК ВЫГНАЦЬ З ДОМА... КАЖАНА?

Калі зайсці на старонку праграмы ў Google Play, то можна заўважыць, як карыстальнікі самі прапануюць тэмы для рубрыкі «Што рабіць?». Сярод іх ёсць і даволі экзатычныя.

— Цікава, што найбольш папулярнасцю ў жніўні карыстаецца тэма «Калі ў дом запыўзла змяя», — аналізуе сітуацыю Віталь Навіцкі. — Крыху саступаюць ёй алгарытмы дзеянняў пры навалыні, ліквідатыі п'янда вос у доме, дарожна-транспартных здарэннях і блуканні ў лесе. Зрэшты, мы адкрыты для прапанов. Адрэз у Google Play Market людзі могуць ацэньваць праграму і прапаноўваць свае тэмы. Дзякуючы водгукам і з'явіліся тэмы кшталту «Зняць прэсцёнак з пальца», «Кажан у доме».

Акрамя таго, будзе зменены алгарытм апавішчэнняў пра неспрыяльныя з'явы надвор'я. Гэта падказалі самі карыстальнікі. Аргументацыя слухная: калі нехта жыве ў Брэсцкай вобласці, то навошта яму ведаць пра тое, што ў Мінску будзе лівень? Таму мы хутка дададзім у абнаўлення

ная ўмова падтрымання жыцця ў іх — наяўнасць работы для маладога пакалення. Была б работа — жылі б семі, нараджаліся б дзеці. А так, яскравы прыклад — вёска Дзедаўка недалёка адсюль. Там не засталася нікога.

Дзед і ўнук

У вёсцы Ясень з Акольнікі можна праехаць па лясной дарозе напразці. Гэта ўсяго пяць-шэсць кіламетраў. Вакол векавы лес і запаведная зона — значыць, нікто не прыбірае паваленыя ветрам або старасцю дрэвы. І такія высокія сосны, што праз іх, здаецца, не відно неба. «Відаць, у гэтым лесе лёгка заблудзіцца?» — спыталі мы ў Фёдора Канстанцінавіча Сявёна. «Вам лёгка, а не мне», — адказаў лесавод, які больш за паўстагоддзя праслужыў гэтайму лесу.

Фёдар Канстанцінавіч працаваў лесніком, егерам доўгі час узначальваў Ясеньскае лясніцтва ў пушчы. Паводле яго слоў, ён адзін з тых егераў, хто арганізоўваў паляванні Хрушчова са світай. Лесавод згадаў, што Мікіта Хрушчоў больш любавалася прыродай, чым быў заўзятым паліўнічым.

Фёдар Сявён не марна бавіць час на пенсіі, ён піша кнігі. Апошняя, што ўбачыла свет летас, называецца «Белавежская пушча: век XX». Яна расказвае гісторыю парку і людзей, патамных лесаводаў, якія прывялі ў жыццё гэтайму лесу. Фёдар Канстанцінавіч запісаў успаміны калег-землякоў: ляснічых, егераў — пра іх жыццё і работу. Многіх напаткаў вельмі цяжкі, а то і трагічны лёс. Пасля ўсталявання савецкай улады многіх работнікаў лесу, які адносна заможных людзей, вывезлі разам з сем'ямі ў Сібір. Хто вярнуўся, а хто і згінуў на чужыне. Пра гэтых сваіх калег, а таксама пра знаёмых больш позняга часу аўтар піша з вялікай любоўю.

Вельмі рады былі ляснічых, што ёсць каму пакінуць не толькі свае кнігі і ўспаміны, але і сваю справу. Пасля заканчэння ВНУ ў Белавежскую пушчу на працу прыехаў яго ўнук-мінчанін, таксама Фёдар Сявён. Малады прадстаўнік дынастыі ўзяў ўчастак наспраць дзедавай хаты і будзе сабе дом. Дарэчы, у невялікай вёсцы Ясень апошнім часам пасля зносу старых трухлявых дамоў шэсць участкаў набылі грамадзяне пад будаўніцтва дамоў, два участкі знаходзяцца ў стадыі афармлення.

Паводле слоў намесніка начальніка землёўпарадкавальнай службы Пружанскага раённага камітэта НАТАЛІІ НЕМІРОВІЧ, назіраецца ўсплеск актыўнасці ў плане набыцця участкаў у прыпушчанскіх вёсках. Нядаўна аформлены участкі ў і Белым Ляску. Але ж трэба адзначаць, што участкі бяручы жыхары вялікіх гарадоў, у асноўным брасцучане, мінчане. Яны